

**СТИЛОГЕННАТА РОЛЯ НА ЛИЧНИТЕ ИМЕНА
В КОМЕДИОГРАФИЯТА НА БРАНИСЛАВ НУШИЧ**

Вяра Найденова
Пловдивски университет „Паусий Хилендарски“

**THE STYLOGENETIC FUNCTION OF THE PERSONAL NAMES
IN THE COMEDIES OF BRANISLAV NUŠIĆ**

Vyara Naydenova
Paisii Hilendarski University of Plovdiv

This article explores the names (local and foreign), the nicknames, the hypocoristic personal names and the affectionately names (with a familiar connotation) as a devices of linguistic stylistics in Branislav Nušić's comedies (“PhD”, “A Suspicious person”, “A Member of the Parliament”, “The Cabinet Minister's Wife”, “Mister Dollar” and others from the end of 19th – to the first decades of 20th century) to achieve a cascade of bright verbal- comic, ironic and satirical effects, which are also able to recreate also individual, typical or national traits and situations.

Key words: names as a stylistic devices of humour; comic effect; Nušić's comediography

Името като обект на ономастиката представлява част на речта, назоваваща човек (лично име), продукт (търговска марка), идея, концепция. Обикновено се използва, за да се различи даденият обект от други подобни. Собственото име обозначава дума или словосъчетание, предназначено да номинира конкретен обект или явление. Имената могат да идентифицират отделен обект или определена група (или категория). Несъщинско име, което се използва вместо истинското име, се нарича псевдоним, или прозвище (прякор).

Името, давано при раждането на човек, обикновено е едно. Лични имена хората имат от древността до днес във всички цивилизации. У всеки народ тези имена са свързани с културата и бита му. Думата, с която са именуvalи определена личност, постепенно започва да се възприема като лично име. Така че името е думата, служеща за обоз-

начаване на отделен човек, за да се отличава от останалите хора, да се обръщат към него и да говорят за него. Ролята на личното име в живота на човека е много голяма. Личните имена се употребяват не само в бита, в частни разговори, но и в документи, в различни официални ситуации, в юридическата практика, където и най-малката неточност при записването на името предизвиква последствия.

В своята комедиография сръбският класик Бранислав Нушич със своя силен лингвистичен нюх усеща стилогенността на имената и винаги, когато възникне такава възможност, не пропуска да се възползва от богатата им палитра от нюанси в семантичен и стилистичен план, за да създаде поредния комичен ефект. В настоящия текст собствените имена в творчеството на Нушич се разглеждат именно съобразно с тяхната стилистична роля и разнообразната им конотативност при постигането на комедиографските цели на автора.

В комедията „Д-р“ името Пепика е поставено в комичен контраст с двусъставните славянски и типично сръбски имена като *Доброслав, Мирослав, Радован, Милован*. Нюанс на негативно отношение към името на неочакваното „внуче“ *Пепика* (че се лепи за езика като туткал) поради нетипичното и непривичното му звучене съобразно с артикулацията му за носителите на сръбски език в противовес на имената със славянски корени се усеща в изказването на „баба му“ Мара: „*И, дабоме, унуче да ми се зове Мирослав, Доброслав, Радован, Милован, а не Пепика. Ју, црни Живота, где му нађоше то име, ја не удем некако ни да га изговорим честито, лепи ми се за језик као туткало*“ (Нушич 1964: 261). С комичен ефект в реплика на Живота (Нушич 1964: 261) тези имена са транспонирани в необичайна употреба – в мн. ч.: „*[...] и наши му се Радовани и Миловани у школи попну на душу, па ће да пуца брука!*“, което заслужава да се спомене като пример за стилистичната употреба на собствени имена в множествено число. Като средство на езиковата стилистика категорията число при съществителните и конкретно в случая – плуралната форма на съществителните собствени като стилистична транспозиция – се отличава със силна конотативност и комикогенност. Така авторът внушава уникалността, но и „самотността“, единичността, странността на чуждото име *Пепика* на фона на местните имена – високочестотни, характерни както за мястото, така и за времето, описани в комедията „Д-р“.

Коренно различна е функцията на същинските чужди думи от конкретен език (предадени най-често в най-близкото им фонетично съответствие на сръбска кирилица): те идентифицират дадения персонаж откъм националност или пристрастия. Тяхното присъствие е

стилистично неутрално. В комедиите на Нушич има няколко подобни примера. В „Д-р“ Клара от Фрайбург говори на синчето си **Пеника** на галено, с хипокористиката **Пени**: „**Пени** херцхен, кисе ди ханд дер гросмама! Дас ист дајне гросмама“. Лаконично, само чрез посочения цитат на чужд език Нушич залага основите на нов конфликт в комедията, който се разрешава на финала не без помощта и на лингвостилистични средства: „ЖИВОТА: ...диплома. Писаће тада ту крупним словима: **др Пеника Цвијовић**“ (Нушич 1964: 345). Налице е едновременно и съчетаване, но и дисонанс, конфронтация между чуждото собствено име и домашното фамилно име като някакъв вид лингвистичен и житейски компромис и примирение.

В „Съмнително лице“ комичен ефект създава транспозицията на собственото име Европа (като континент) и преносното – като название на хотела в градчето, където се провежда акцията по залавянето на съмнителното лице (Найденова 2013б). Това би проличало особено ясно при сценично изпълнение, защото при четене заложените в текста кавички отстраняват комичността на двусмислицата за читателя (Нушич 1965: 200):

МИЛИСАВ: Кад тако опколимо „Европу“ са свих страна...

ЈЕРОТИЈЕ: Бре, бре, бре, читаву **Европу** ће да опколимо!

В комедията „Народен представител“ чужди лични имена уместно са използвани като псевдоними на Срето Номера, с които той подписва дописките си в местния вестник: **Мирабо, Ришелье, Проспер Мериме, Голијат, Барнава, Херострат, Хаџи Ђера**. Така подбрани от писателя, тези „значещи“ имена от световната история и религия са не само свидетелство за саомнението на героя (Найденова 2013б). Те го обрисуват и като псевдоинтелигент с хаотично придобити познания за историята и културата. Понеже са употребени в пълен контраст с реалността, не намясто и в неподходящ контекст, създават комичен ефект със самото си присъствие. С това пък още веднъж подкрепят тезата за богатия семантичен и конотативен пълнеж на собствените имена, употребени като стилистични средства за постигане на определени авторови интенции, а конкретно в комедиографията на Бр. Нушич – и като елементи на комизма.

Етноними с пейоративно значение не са забелязани по отношение на героите с чуждестранен произход от комедията „Д-р“ (професор Райсер, Клара, Пеника). Единственото название на националност с някаква конотация („*праве се сви **Енглези***“) Нушич влага в реплика на г-жа Ната. Така ексминистершата подготвя настоящата министер-

ша Живка от едноименната комедия за това, че висшето общество, дипломатическият корпус, женските и певческите дружества и дори роднините въобще няма да я забелязват след оставката на съпруга ѝ. Този етноним в случая внушава предстоящата атмосфера на студенина и дистанцираност от страна на елитарните прослойки към личност, която вече не принадлежи към висшето общество.

Боравейки с имената, комедиографът успешно формира и комични двойки, най-вече брачни – Спиро и Спировица в „Народен представител“, Сойка и Мъжа на Сойка в „Д-р“. *Спира* и *Спириница* (както гласят имената в оригинала на сръбски език) вечно се карат помежду си, наддумват се, прекъсват се един друг. Диалозите помежду им са изпъстрени с различни фонетични, лексикални и синтактични нарушения на книжовната реч, с преплитания на реплики и с отнемания на думата. Тези езикови и сюжетни акценти, макар и несвързани с основната линия на цитираните комедии, също предизвикват комични ефекти. Сойка и Мъжът на Сойка са се усъвършенствали в един необикновен „занаят“ – за добри пари да свидетелстват пред съда най-вече при бракоразводни процеси, че са чули, видели или заварили най-компрометиращи сцени на изневяра. Що се отнася до имената на персонажите от тези двойки, трябва да се отбележи важната им роля като стилистично натоварени средства, способни да изразяват определен комичен смисъл. Най-важното е, че те показват кой е водещият във всяка двойка. В първия случай (Сойка и Мъжът на Сойка от „Д-р“, където действието се развива вече през ХХ век в столицата) главна е жената, тъй като партньорът ѝ е безименен – той бива идентифициран единствено чрез името на съпругата си. И напротив – в комедията „Народен представител“, представяща по-архаичното патриархално общество, Спировица е безличният персонаж без собствено име. Тя е назована единствено с помощта на името на мъжа си, все едно е негова собственост. На сръбски език прозвището ѝ *Спириница* е образувано от притежателно прилагателно Спирин, произлязло от името *Спира*, наставката -ин- плюс втората наставка -ица. Нушич добавя към палитрата от стилистични значения верни и характерни щрихи благодарение на тропи от различните езикови равнища, каквито са имената и афиксите в тях. Но той постига още нещо – неусетно, само чрез тези детайли успява да въведе и обществения фон. Както става ясно от разглежданите творби на сръбския комедиограф, имената, иначе предмет основно на ономастиката, са показателни за даден тип манталитет, което ги прави релевантни и от гледна точка на социолингвистиката. *Спировица (Спириница)* като име се е употребявало

в провинцията и в по-старо време. Авторът, уловил веянията на новия век (XX) с навлизането на феминизма, е сметнал за необходимо да обезличи съпруга на Сойка, с което се подсилват и комизмът при обрисуването на образите, и достоверността спрямо ситуацията в обществото.

Забележителната роля на собствените имена като стилогенни средства трябва да се изтъкне също и в текста на памфлета (II сцена, IV действие) от „Г-жа министершата“. Чрез инициалните срички от имената на персонажите: министър **Симо Попович** е **Си-по-по**, кариеристът **Нинкович**, секретар в Министерството на външните работи, е **Ни-ни-ко**, слугинята Анка – **А-ки-ка**, кандидатът за ръката на вече омъжената министерска дъщеря – търговецът РистоТодорович, почетен консул на Никарагуа – **Ка-ра-гуа**, комично се наподобява китайският език, а всъщност доста прозрачно се визират споменатите герои:

РАКА (Чита). „У једном делу Кине одржава се још и данас један чудан обичај. ...Такав се обичај десио ових дана у кући мандарина Си-по-по. (Говори) – Знаш, овај мандарин Си-по-по, то је мој отац, Сима Поповић. [...] У његову жену, једну одвратну бабу“... (Обазирући се, говори) – Та одвратна баба, то је мајка. [...] заљубио се Ни-ни-ко...

АНКА. Ко је то?

РАКА. Не знам, неки Кинез... дакле... (Чита.) Ни-ни-ко, секретар Министарства спољних послова...

(Нушич 1957: 134)

Едновременно иносказателни, но достатъчно „говорещи“ и прозрачни по отношение на това кой се крие зад тях, тези „китайски“ имена сами по себе си са комични. Освен това те участват в генерирането на поредица от „взривове“ от смях, което е интенцията на Бр. Нушич. Имената с ярката си стилистична конотация са само част от многослойния комичен ефект. Самият памфлет, ясен в семантично отношение, защото отразява действителността, се превръща в стимулатор в развитието на действието, като предизвиква обществен скандал. С това ускорява развързката – министърът подава оставка.

Прозвището е вид антропоним, допълнителното име, дадено на човек от страна на други хора в съответствие с някоя негова характерна черта, необикновено житейско събитие или по аналогия. За разлика от името прозвището по правило отразява реални качества на личността или ярки събития, свързани с нея, а също може да фиксира определен по-особен смисъл за околните. Прозвища се дават в различни периоди от живота, като в много случаи са известни на ограни-

чен кръг езикови носители. Пример за прозвище със стилогенна роля е героят на Нушич **Срета Нумера**, уволнен чиновник, дребен мошеник с големи планове, пръв съветник на бъдещия народен представител от едноименната комедия. Освен емблематичното прозвище „Номера“ – сигнал за нередностите, които е вършил по време на дейността си в административната система, Срето се представя и чрез постоянната си коронна реплика *„Да поставимо сваку ствар на своје место“*, с която участва в създаването на „ефекта на очакваното неочаквано“ (стратегия, типична за Нушич при изграждане на комедийното действие, когато определен персонаж, вече познат и очакван като реплики и поведение, се появява в съвсем неочакван и непредвидим момент, обикновено нелепо и неадекватно спрямо този същия момент (Найденова 2017). Срето Номера е определен като типичен образ под маската на измамника (Максимович 2010). Така прозвището се превръща в допълнителна характеристика на героя. Макар че е единичен езиково-стилистичен шрих, тропа, то се отличава с неповторимия си комичен подтекст, като индивидуализира героя и участва в цялостното въздействие на образа, а и на творбата.

В други случаи персонажите целенасочено не са индивидуализирани, а се появяват като колективен портрет на „хумористичното общество“ (Максимович 2010). В комедията „ДЮЕЖ (Дружество на югославските еманципирани жени)“ това са столичните еснафки, разни госпожи с фамилни имена, подчертано разговорно оцветени като знак на пренебрежение и на еснафски произход: **Лазийка, Арсийка, Живановийка, Спасийка, Јанковиќка, Петровийка, Јелиќка** и под. (вместо неутрално и уважително звучащите фамилии Лазийћ, Арсийћ и пр.). Зад техните фалшиви трели за правата на жените и модерната еманципация се скриват мързелът, безотговорността към семейството, „сърбежът на любопитството“ и нуждата от примитивно клюкарстване и бърборене. В „Мистър Долар“ е пресъздаден колективният образ на обществото, чиито безименни участници съзнателно не са индивидуализирани, а се назовават като **„2-на от престижното семейство“**, **„2-на, която очаква богато наследство“**, **„2-на без скрупули“**, **„2-на с добрите връзки“**, **„2-жата, за която се шушука много“**, **„2-жата с часовника на жартиерата“** и т.н., а Нушич обобщено обрисова типажи от аморалната столична снобска прослойка, обсебени от стремежа си към парите.

Хипокористиката е фамилиарно, ласкаво обръщение, вариант на името или на други думи, които се използват, за да изразят топло отношение към някого, който ни е близък и скъп. Този термин въз-

никва от гръцката дума ὑποκορίζεσθαι, което означава ‘вдетинявам се, говоря по детски’. Хипокористиките са лексеми с позитивен заряд спрямо референта. Но както твърди Д. Шипка, в сръбския език това е „категория лексеми, маркирани от мнението на говорещия, която обхваща цял спектър стойности в зависимост от варирането на нечие мнение, и се движат от крайно позитивни до крайно негативни нюанси в значението“ (Шипка 1998: 75). Те са езиково средство, което се характеризира в сръбския език с голямата си фреквентност и именно поради това са присъщи на разговорния език. Честотата на употребата им заедно с подчертаната им експресивност е причината Бр. Нушич толкова щедро да влага хипокористики в репликите на героите си.

Хипокористиките като модификация на собствено име във фамилиарния стил на говорене представляват определена деформация на думата, често с апокопа на пълното име или с деминутив, въпреки че могат да имат и различна етимология от основната дума, напр. Пепе е хипокористика от испанското мъжко име Хосе, Пако – от Франсиско. В сръбския език са много характерни. Възникват чрез съкращаване на собствено или нарицателно име: *Владимир – Влада, Љубомир – Љуба, Петар – Пера, Јелена – Јела, медвед – медо, ујак – ујо, учитељ – уча*, като имитация на детския говор (*Драгана – Гага*), чрез добавяне на деминутивни суфикси (*Мила – Милица*). Към първата сричка на основната дума може да бъде добавена съгласна, напр. *брат – брацо, брајо, брале*, или пък да се пропусне или съкрати втората (понякога и първата част) на думата. Този начин най-често се среща при двусъставно собствено име както в сръбския, така и в хърватския език, като напр. *Властимира – Власта, Крунослав – Круно* и т.н. За хипокористиките е свойствено и удължаването на едносрични думи (*брат – брацо*) или пък редуцирането на броя на сричките до две (*невеста – нева*), както и принадлежност към *-е* склонението (за ж.р.). Особеност на хипокористиките е и това, че носят деминутивно значение, така че една и съща форма често едновременно представлява и деминутив, и хипокористика, но невинаги. Някои хипокористики имат и иронично значение и представляват фразеологично съчетание: *мамина ћеркица, татин синчић*. Най-често са във вокатив, защото се употребяват като обръщение.

Някои деминутиви също изпълняват хипокористична функция в контекста (в „Д-р“ Живота Цвийович се обръща към дъщеря си със „*Славице, душо моја*“, а Славка към брат си: „*Боже, браца!*“). Хипокористиките на собствени имена като *Арса, Джока, Стана, Йовица, Мара, Рака, Срета, Мика* и др. са типични изобщо за сръбския език и

неговите разговорни регистри, така че са често срещани и в комедиите на Нушич като имена на действащите лица, а и като обръщения. Проявяват се като стилистични средства с подчертана афективност, които служат за възсъздаване на живия разговорен език и като основа за възникване на вербална комика.

Пример за цяла сцена, изградена върху хипокористиката и допълнена от „амалгама“ от всевъзможни други взаимно преливащи се стилистични средства (аберация според Найденова 2017), е следният момент от „Д-р“ (1964: 343): „ЖИВОТА: *Питај ти ту госпођу нека ти каже: које то (завирује у тужбу која му је била у џепу) **Јохан Волфганг Гете**?... Кларо, реци отворено, јеси ли познавала тога **Јована**? ...Па добро, нека је **тај Јоца** умро...*“, където немскоезичното име **Йохан** през одомашненото **Йован** се свежда до фамилиарно-просторечното **Йоца** и чрез тази хипокористика, съотнесена към великия немски поет, се постига поредният вербален комичен ефект. В качеството му на комедиографски похват това може да се определи като сблъсък на противоположности, снижаване на високото и отнемане на ореола му.

В продължението на същата сцена името **Йохан Волфганг Гьоте** отново е експлоатирано с комикогенна цел. Подчертаните фрази характеризират изказването и откъм неговите фонетични и функционално-стилистични характеристики – като текст в научен стил (пак там: 343):

ЖИВОТА. ...**Јохан Волфганг Гете**?

РАЈСЕР. (чује то име, диже главу и одмах прихвата реч коју говори као да држи предавање.) **Јохан Волфганг Гете** је најзнаменитији немачки песник, велики ерудита, код којег се сретају најшира имагинација са најдубљим идејама [...]

Високопарната реч за Гьоте, на висок стил не само като интонация, но и като лексика и синтаксис „се отрицва“ съвсем не намясто и не навреме. Подобно целенасочено разместване и смесване на комуникативните сфери и на изразните средства в несъответстващи си функционални стилове е характерен похват, присъщ на комедиографския стил на Нушич, наречен от нас аберация. Фразите, издържани в научен стил (с точни факти, научни трактовки и термини, изречения периоди), са типични за този стил, където са неутрални в стилистично отношение и затова са подходящи за лекция, изнасяна в швейцарска университетска аудитория. Там, естествено, би било и мястото на професора, а не в хола на белградския търговец Живота (където са

смешни и нелепи, но драматургически съвсем обосновани). Райсер в типичното си амплоа на университетски професор изнася лекцията си с патетична интонация и прецизен изговор (предполага се – в темпо ленто, Бояджиев 1995) в едва ли не най-неподходящия момент. Точно Живота обвинява Клара в изневяра към съпруга ѝ с измислен господин Йохан Волфганг Гьоте, а отгоре на това всички действащи лица са се струпали тук в този момент, за да потърсят своята си правда. „Научно-лирическото“ отстъпление на професор Райсер покачва още повече напрежението миг преди развързката на основната сюжетна линия. На фона на наслаждащи се стилистично-езикови и сюжетно-сценични акценти, на объркването на самоличности и проявите на почти всички протагонисти от комедията, вкупом стекли се на сцената с претенциите си, „избухват“ впечатляващи комедийни взривове (комични ефекти), оформящи специфичния за Нушич „ефект на фойерверките“ (Найденова 2017) не без ролята и на комичните конотации на собствените имена.

Като съзнателен избор от страна на Бр. Нушич с цел да постигне възможно най-ярка конотация на разговорност, фамилиарност и непрецизност, трактуваме факта, че той влага в репликите на героите си обръщения не във вокатив (падежа, специализиран за това), а в номинатив. Многобройните роднини на министершата от едноименната комедия, дошли със свои прошения (XIV сцена, III действие), я наричат: *тетка-Живка* или само *Живка*, но се срещат и разширени обръщения от собствено име и прилагателни във вокатив: *слатка моја Живка*, *слатка моја Живкице* (във вокатив е собственото име в деминутив). Главната героиня от своя страна използва обръщения, които съдържат много **патроними** плюс името на всеки, съкратено като хипокористика, във вокатив: *Јово* (хипокористика от **Јован**), *Сојо*, *Саво*, *ујка-Васо* (от **Василије**), *теча-Панто* (от **Пантелије**), *чика-Јакове*, *тетка-Савка*, *стрина-Дацо* (Нушич 1957: 115 – 119). Чрез присъствието на вокатива и концентрацията на патроними се внушава атмосфера на провинциалност, изостаналост на средата, от която произлиза министершата, в комичен контраст с претенциите на Живка Попович, която в този момент се е изкачила по социалната стълбица и смята, че принадлежи към елитното общество. В края на комедията бившата министерша г-жа Ната съчувствено я назовава *слатка моја госпа-Живка*; *хајде, збогом, госпа-Живка* като сигнал за оставката на съпруга министър (пак там: 157), съкращавайки етикетното обръщение *госпођо* в разговорното и принизяващо безлично *госпа*. С това при главната героиня се затваря цикълът: издигане (отскачане), висо-

ко социално положение и спускане, слизане по обществената стълбичка, връщане към предходния начин на живот (Нушич 1966).

Противоположен похват – трансформация от по-краткото име, употребявано във фамилиарен кръг, към по-дълго, подходящо за изискания бомонд, – Нушич използва, за да внуши грандоманията и самозабравянето на главната героиня от същата комедия. Вместо **Живка** тя написва на визитните си картички името **Живана – „Живана Поповић министарка“**. Помпозният надпис на визитките се коментира от зет ѝ по следния начин: „*госпа Живка* *joj je просто, није министарско име*“. Тези и още много други примери от неповторимото комедиографско творчество на сръбския автор са несъмнени свидетелства за това как той познава и вдъхновено прилага огромния потенциал както на всяко едно езиково равнище, така и на всякакъв вид тропи и конкретно на собствените имена, използвани като стилистично комикогенно средство.

На фона на многообразието в идейната, художествената и вербалната вселена, каквато е комедиографията на Бранислав Нушич, имената, прозвищата и хипокористиките като микротропи са натоварени с оригинална и ярка конотативност, експресивност и комичност. Благодарение на езиковия нюх на автора и чувството му за хумор, употребени уместно, „значещо“, имената се превръщат в неповторими и запомнящи се стилогенни (комикогенни) вербални ядра на комичните ефекти и комедиографските стратегии и като такива участват в общата симфония от разнообразни лингвостилистични средства от всички езикови равнища при постигането на художествените цели в творчеството на сръбския класик Бранислав Нушич.

ЛИТЕРАТУРА

- Бояджиев 1995:** Бояджиев, Ж. *Увод в езикознанието*. [Boyadziev, Zh. *Uvod v ezikoznaniето*.] Пловдив: Хр. Г. Данов, 1995.
- Максимович 2010:** Максимовић, Г. *Комедиографски Орфеј и други огледи*. [Maksimović, G. *Komediografski Orfej i drugi ogledi*.] Београд: Altera, 2010.
- Найденова 2013а:** Найденова, В. Фонематични лингвостилистични средства като носители на хумористичен ефект в комедиографията на Бранислав Нушич. [Naydenova, V. *Fonematični lingvostilistični sredstva kao nositelji na humorističen efekt v komediografijata na Branislav Nušić*.] // *Славистика IV*. Сборник в чест на XV международен славистичен конгрес в Минск, 2013 г. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2013, 165 – 176.

- Найденова 2013б:** Найденова, В. Чуждиците като стилистично средство в комедиографията на Бранислав Нушич. [Naydenova, V. Chuzhditsite kao stilistichno sredstvo v komediografijata na Branislav Nušić.] // *Научни трудове на ПУ „Паисий Хилендарски“*, Филология. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2013, Том 51, кн. 1, сб. А, 399 – 412.
- Найденова 2017:** Найденова, В. *VIVA LA COMEDIA!!! (Поетиката на Нушич)*. [Naydenova, V. *VIVA LA COMEDIA!!! (Poetikata na Nušić)*.] Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2017.
- Нушич 1957:** Нушић, Бр. *Одабране комедије*. [Nušić, Br. *Odabrane komedije*.] Б-ка „Српска књижевност у сто књига“, № 57. Нови Сад – Београд: Матица српска, 1957.
- Нушич 1964:** Нушић, Бр. *Дела Бранислава Нушића*. [Nušić, Br. *Dela Branislava Nušića*.] Т. VII. Београд: Новинско-издавачко предузеће, 1964.
- Нушич 1965:** Нушић, Бр. *Дела Бранислава Нушића*. [Nušić, Br. *Dela Branislava Nušića*.] Т. IV. Београд: Новинско-издавачко предузеће, 1965.
- Нушич 1966:** Нушић, Бр. *Сабрана дела*. [Nušić, Br. *Sabrana dela*.] Т. II. Београд: Новинско-издавачко предузеће, 1966.
- Шипка 1998:** Шипка, Д. *Основи лексикологије и сродних дисциплина*. [Šipka, D. *Osnovi leksikologije i srodnih disciplina*.] Нови Сад: Матица српска, 1998.